

ตัดต่อศัพท์สนธิ ตามขั้นตอน อย่างง่าย

๑๔๖ ศัพท์ – PaliDict ๒๑ ธ.ค.๖๓ – Made with LibreOffice 7

การเขียนบาลีอักษรไทย (เทียบบาลีอักษรโรมัน) ปทานุกรม ศัพท์สนธิ

ส ร ส น ธิ.....๔

โลปสรสนธิ.....๔

โนหัต.....๔

สมตยสมา.....๔

ยสสินทริยานิ.....๔

ตศราย.....๔

จตุหยาเยหิ.....๔

ตศริเม.....๔

สทริธ.....๔

สจาย.....๔

จตตาริเม.....๔

วติกโกโม.....๕

เทวม.....๕

กินนุมา.....๕

เสวทานิ.....๕

อภินนุทนต์.....๕

จกแก้ว.....๕

อาเทศสรสนธิ.....๕

ตยสส.....๕

ตยหา.....๕

มยาย.....๕

พหฺวาพาโร.....๕

จกฺขวาปาถ.....๖

ปาตฺวากาสี.....๖

อดฺขวสส.....๖

ปฏิสนฺฐารุตยสส.....๖

อคยาคาร.....๖

ยถริว.....๖

ตถริว.....๖

อาคมสรสนธิ.....๖

ส สีลฺวา.....๖

ส ปณฺญฺวา.....๖

เอส ฌโม.....๖

ปโรสทส.....๗

สรโทสโต.....๗

วีการสรสนธิ.....๗

มฺุเนลโย.....๗

โสตถิ.....๗

มาลฺุเตริต.....๗

พฺนุชฺสเสว.....๗

โนเปติ.....๗

อุทโกมิทฺชาต.....๗

ยโถทเก.....๗

กโศปกาโร.....๘

ทิสสรสนธิ.....๘

กีสฺุธ.....๘

สาธฺุติ.....๘

เทตฺติ.....๘

มฺุณี จเร.....๘

สทริธ.....๘

สจาย.....๘

รัสสรสนธิ.....๘

โกวาทิ นาม.....๘

ยถริว.....๘

พ ญ ุ ช น ส น ธิ.....๙

โลปพญฺุชนสนธิ.....๙

เอวฺส.....๙

ปุพฺผฺสา.....๙

อาเทศพญฺุชนสนธิ.....๙

อิจฺเจว ๑.....๙

อิจฺเจว ๒.....๙

ปจฺจตฺตริตฺวา.....๙

อพฺกุคฺจจฺติ.....๙

อชฺโฌกาโส.....๙

อชฺมคฺมา.....๑๐

โอนทฺชา.....๑๐

เอกมิทฺหา.....๑๐

สพฺยตฺน.....๑๐

อาคมพญฺุชนสนธิ.....๑๐

ยถายิท.....๑๐

วฺุทฺทิกฺขติ.....๑๐

ครุเมสฺสติ.....๑๐

อตฺตทตฺโถ.....๑๐

อิโตนายติ.....๑๐

ตสมฺมาติห.....๑๐

สพฺภิเรว.....๑๐

ฉพฺยตฺน.....๑๑

สฺุหฺุ.....๑๑

สฺุหฺุญฺุติ.....๑๑

สญฺุญฺุคพญฺุชนสนธิ...๑๑

อิธปโปมฺทติ.....๑๑

จาทฺุทฺทสี.....๑๑

จตฺตาริฏฺฐานานิ.....๑๑

เอโสวจฺจณฺานพฺโล.....๑๑

นิ ค ค หิ ต ส น ธิ.....๑๑

โลปนินคคหิตสนธิ.....๑๑

ตาสาห.....๑๑

วิทฺุณคค.....๑๑

อริยสจฺจานทฺสนน.....๑๒

พฺุทฺธานสฺาสนน.....๑๒

ทาทฺุกาโม.....๑๒

อาเทศนินคคหิตสนธิ.....๑๒

เอวฺจฺโ.....๑๒

ธมฺมยจเร.....๑๒

สณฺุจฺุติ.....๑๒

ตฺนนิพฺพุต.....๑๒

จิรมฺปาวสี.....๑๒

ตณฺเวย.....๑๒

ปจฺจตตณฺเวย.....๑๓

เอวณฺุหิ.....๑๓

ตณฺุหิ.....๑๓

สณฺุญฺุโค.....๑๓

ปฺุลลิจฺค.....๑๓

สลลกฺขณฺา.....๑๓

ตมฺห.....๑๓

เอตทวฺโจ.....๑๓

อาคมนินคคหิตสนธิ.....๑๓

จกฺขุ อุทฺปาทิ.....๑๓

อณฺุญฺุล.....๑๔

เอกมฺนฺโต.....๑๔

ตฺโณ.....๑๔

อวฺสีโร.....๑๔

ปกตินินคคหิตสนธิ.....๑๔

ปฺุลลิจฺค.....๑๔

สฺโยโค.....๑๔

อื่นๆ.....๑๔

เตนฺวมฺาห.....๑๔

ชีวิตณฺุจิท.....๑๔

อิทฺยจิทณฺุจ.....๑๔

อยมฺปนตถ.....๑๕

เตว.....๑๕

-เตว ๑.....๑๕

-เตว ๒.....๑๕

ตทเทว.....๑๕

ยณฺุญฺุเทว.....๑๕

พจนานุกรม ศัพท์สนธิ

เรียงตาม ก ... อ (เฉพาะคำขึ้นด้วย โอ เรียงไว้ท้าย)

กโตปกาวโร.....๘	ตทุภยั.....๑๓	ปูลิงค์.....๑๔	ส ปณญวา.....๖	อหเมว.....๑๓
กีนุมา.....๕	ตณนินพพุด์.....๑๒	พนรุสเสว.....๗	สพภิเรว.....๑๐	อิจจเว.....๙
กิมณญั.....๑๓	ตมตถั.....๑๓	พหวาพาโธ.....๕	สเมตยสมา.....๔	อิโตนายติ.....๑๐
กิมานนโท.....๑๓	ตมทั.....๑๓	พพชานสาสนั.....๑๒	สรณมุตตมั.....๑๓	อิถยจิทถจ.....๑๔
กีสูธ.....๘	ตยสส.....๕	ภจโจ.....๙	สรโทสตั.....๗	อิทมโวจ.....๑๓
กุกพโต.....๙	ตยาทั.....๕	มณญเวว.....๑๒	สลลภขณา.....๑๓	อิธปโปมทติ.....๑๑
กุกุโปโก.....๙	ตวณญเวว.....๑๒	มยมสส.....๑๓	ส สีลวา.....๖	อุทโกมิภชาตั.....๗
คนธพพิ.....๙	ตสมมาติห.....๑๐	มยายั.....๕	สพายตณั.....๑๐	เอกณญเวว.....๑๒
ครุเมสสตี.....๑๐	ตขโณ.....๑๔	มหาสาโล.....๙	สโยโค.....๑๔	เอกมนโต.....๑๔
คาถมาท.....๑๓	ตาสาหั.....๑๑	มาลุตริตั.....๗	ส้วาสมนววย.....๑๓	เอกมิทาหั.....๑๐
ควโซ.....๙	เตเนวมาท.....๑๔	มุณี จเร.....๘	สาธูตี.....๘	เอตทโวจ.....๑๓
จกแก้ว.....๕	เตว.....๑๕	มุเนลโย.....๗	สาหุทสสนั.....๙	เอตทโทสิ.....๑๓
จกขุ อูทปาที.....๑๓	ทาตคากาโม.....๑๒	ยณญเทว.....๑๕	สุคโต.....๙	เอตทาหุ.....๑๓
จกขวาปาลั.....๖	ทุกกภู.....๙	ยถริว.....๖, ๘	สุหุขุ.....๑๑	เอวจโซ.....๑๒
จตุหปาเยหิ.....๔	ทุกขมเนวติ.....๑๓	ยถยิทั.....๑๐	สุหุญฐิตั.....๑๑	เอวณหิ.....๑๓
จตุหากาเรหิ.....๔	เทตีตี.....๘	ยโถทเก.....๗	เสวทานิ.....๕	เอวมกัสุ.....๑๓
จตตาริฎฐานานิ.....๑๑	เทวเม.....๕	ยทคคโต.....๑๓	อคยาคาริ.....๖	เอวมกาสิ.....๑๓
จตตาโรเม.....๔	ธมมณจเร.....๑๒	ยเทว.....๑๓	อชฌคมา.....๑๐	เอวเมว.....๑๓
จาทุทหสี.....๑๑	นิปตตตี.....๙	ยมทั.....๑๓	อชโณกาโส.....๙	เอวัส.....๙
จิร์มปวาสิ.....๑๒	นียโก.....๙	ยสสินทริยานิ.....๔	อณูถูลั.....๑๔	เอส ธมโม.....๖
ฉฬายตณั.....๑๑	นียั.....๙	วจนมพรวี.....๑๓	อตตทตโถ.....๑๐	เอโสวจขมาณผลโ.....๑๑
ชีวิตถยจิทั.....๑๔	ปจจตตถยเวว.....๑๓	วิพูนคคั.....๑๑	อตถถยเวว.....๑๒	โนเปตี.....๗
ตถยเวว.....๑๒	ปจจตตตริตวา.....๙	วิสมเนวติ.....๑๓	อตรโซ.....๙	โนเขตั.....๔
ตถยหิ.....๑๓	ปฏิสนฐารวุตยสส.....๖	วิทิกโกโม.....๕	อถขวสส.....๖	โภาวาทิ นาม.....๘
ตตรายั.....๔	ปตตจิวรมาทาย.....๑๓	วูทิกขติ.....๑๐	อถกทิวสั.....๔	โสตถิ.....๗
ตตริเม.....๔	ปโรสทสสั.....๗	สกั.....๙	อพภูกคจจติ.....๙	โอนทธา.....๑๐
ตถริว.....๖	ปาตฺรโหสิ.....๑๐	สจายั.....๔, ๘	อภินนทุนติ.....๕	
ตทปวิทุธั.....๑๓	ปาตวากาสิ.....๖	สณญโค.....๑๓	อยมปเนตถ.....๑๕	
ตทเทว.....๑๕	ปุปฝัสา.....๙	สนฐิตี.....๑๒	อริยสจจานทสสนั.....๑๒	
ตทฎฐาย.....๑๓	ปูลลิ่งค์.....๑๓	สทธีธั.....๔, ๘	อวสิโร.....๑๔	

การเขียนบาลีอักษรไทย (เทียบบาลีอักษรโรมัน)

พยัญชนะล้วน: ก (k) ข (kh) ค (g) ส (s) ° (ṃ)
 (พยัญชนะล้วน เขียนด้วยมีเครื่องหมายจุด (พินทุ) อยู่ข้างล่าง (ยกเว้นนิคคหิต))

สระล้วน: อ (a) อา (ā) อิ (i) อี (ī) อุ (u) อู (ū) เอ (e) โอ (o)

พยัญชนะ-สระ: ก (กอุ ka)   กา (กอา kā)   กี (กีอิ ki)   กี้ (กี้อิ kī)
 ฦ (ฦอุ ku)   ฦุ (ฦอุ kū)   เก (เกเอ ke)   โก (โกโอ ko)
 ในวงเล็บคือการเขียนแยกพยัญชนะออกจากสระ โดยต้องเขียนพยัญชนะไว้หน้าสระที่ต้นอาศัยเท่านั้น
 สระอะ (อ) ในบาลีอักษรไทย ไม่ปรากฏรูปเมื่อประกอบกับพยัญชนะ (= สระจม)

สระ-นิคคหิต: อੰ (อ° am)   อิ°/ อี° (อิ° im)   อุ° (อุ° um)
 นิคคหิต (°) เป็นพยัญชนะพิเศษ ต้องเขียนไว้หลังสระเสียงสั้นเท่านั้น
 สระอิ เมื่อตามด้วยนิคคหิต นิยมใช้รูปสระ อี แทน อิ°

พยัญชนะ-สระ-นิคคหิต: กั (กอุ° kam)   กิ°/ กี้ (กีอิ° kim)   ฦุ (ฦอุ° kum)

อักษรไทย เขียนสระไว้ทั้งด้านหลัง/หน้า/บน/ล่าง ของพยัญชนะต้น
 ต่างจาก(ภาษาบาลี)อักษรโรมัน ซึ่งเขียนสระไว้หลังพยัญชนะต้น

สระอยู่หลัง: ก (กอุ ka)	กา (กอา kā)	สระอยู่หน้า: เก (เกเอ ke)	โก (โกโอ ko)
สระอยู่บน: กี (กีอิ ki)	กี้ (กี้อิ kī)	สระอยู่ล่าง: ฦ (ฦอุ ku)	ฦุ (ฦอุ kū)

พยัญชนะที่เป็นอักษรสสระ (ย ร ล ว ส ห พ) ออกเสียงควบกล้ำกับพยัญชนะอื่น (หรือที่เรียกว่า พยัญชนะ ๒ ตัวอาศัยสระเดียวกัน)
 เมื่อมีสระ เอ โอ เครื่องหมาย ะ ฺ จะวางอยู่กลางพยัญชนะทั้ง ๒ (เช่น เทว) ฉะนั้น จึงเลื่อนสระ เอ โอ ไว้หน้าพยัญชนะ
 ทั้ง ๒ ตัว (เช่น เทว) เพื่อให้เห็นการควบกล้ำ (คืออาศัยสระเดียวกัน) ชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตาม การเขียนทั้ง ๒ แบบนี้ออกเสียง
 ไม่ต่างกัน ฉะนั้น จึงควรศึกษาเรื่องอักษรสสระ เพื่อให้สามารถออกเสียงได้ถูกต้อง (สีน้ำเงิน คือแบบที่ค่านันๆ นิยมเขียน) เช่น

แบบ ๑	แบบ ๒	แยกพยัญชนะ-สระ	เทียบอักษรโรมัน	คำอ่าน
<u>เทว</u>	ท <u>เว</u>	<u>ทว</u> เอ	dve	เท <u>ว</u>
<u>ประสว</u>	ปร <u>สเว</u>	<u>ปรสว</u> เอ	parasve	เส <u>ว</u>
<u>อเนวติ</u>	อน <u>เว</u> ติ	<u>อนว</u> เอติ	anveti	อะ <u>เน</u> วติ
<u>ชฎิลเตว</u>	ชฎ <u>ิล</u> เต <u>ว</u>	<u>ชฎิล</u> เต <u>ว</u> เอ	jatilotveva	ชะ <u>ฎ</u> ิล <u>เต</u> ว <u>วะ</u>
<u>อณฺฏเตว</u>	อณ <u>ฏ</u> เต <u>ว</u>	<u>อณฺฏ</u> เต <u>ว</u> เอ	aṅṅtrevā	อ <u>ณ</u> ฎ <u>ะ</u> เต <u>ว</u> - <u>วะ</u>
<u>ตตฺเรกั</u>	ต <u>ต</u> เร <u>กั</u>	<u>ตต</u> เร <u>กั</u>	tatrekaṃ	ต <u>ต</u> - <u>เต</u> ร- <u>กั</u> ง
<u>พาลฺเลน</u>	พ <u>าล</u> เ <u>น</u>	<u>พาล</u> เ <u>น</u>	bālyena	พา- <u>ล</u> เ <u>ย</u> - <u>น</u> ะ
<u>จิตตฺเกฺลเสหิ</u>	จิต <u>ต</u> ก <u>ล</u> เ <u>ส</u> หิ	<u>จิตต</u> ก <u>ล</u> เ <u>ส</u> หิ	cittaklesehi	จิต- <u>ต</u> - <u>ก</u> ล- <u>เส</u> - <u>หิ</u>
<u>นิโครธ</u>	นิ <u>คร</u> เ <u>ธ</u>	<u>นิคร</u> เ <u>ธ</u>	nigrodha	นิ- <u>ค</u> ร- <u>ธ</u>
<u>รุฬฺห</u>	ร <u>ุฬ</u> เ <u>ห</u>	<u>รุฬ</u> เ <u>ห</u>	rūlho	รุ <u>ฬ</u> เ <u>ห</u> รุ <u>ฬ</u> เ <u>ห</u>
<u>ปโณห</u>	ป <u>ณ</u> เ <u>ห</u>	<u>ปณ</u> เ <u>ห</u>	pañho	ป <u>ณ</u> เ <u>ห</u> ป <u>ณ</u> เ <u>ห</u>
<u>อเมห</u>	<u>อ</u> ม <u>เ</u>	<u>อ</u> ม <u>เ</u>	amhe	อ <u>ม</u> เ <u>ห</u> อ <u>ม</u> เ <u>ห</u>
<u>ตุเมห</u>	<u>ต</u> ม <u>เ</u>	<u>ต</u> ม <u>เ</u>	tumhe	ต <u>ม</u> เ <u>ห</u> ต <u>ม</u> เ <u>ห</u>

(เครื่องหมาย ° เรียกว่า ยามักการ แสดงการออกเสียงกล้ำ)

ส ร ส น อี

โลปสรสนธิ

ลปสรรหน้า

โนหนต์

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-หือ	เอ-]	[แยกพยัญชนะ-สระ เพื่อให้เห็นชัดขึ้น]

โนหิ	เอติ	สรรหน้าเป็นรัสสะ สรรหลังเป็นทีฆะ
------	------	----------------------------------

โนห	เอติ	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
-----	------	-----------------------

โนหนต์	ประกอบอักษร
--------	-------------

:: อเอกทิวส์ (อถ-เอกทิวส์), จตุหากาเรหิ (จตุหิ-อากาเรหิ)

สเมตายนสมา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ตอ	อา-]	

สเมต	อายสมา	สรรหน้าเป็นรัสสะ สรรหลังเป็นทีฆะ
------	--------	----------------------------------

สเมต	อายสมา	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
------	--------	-----------------------

สเมตายนสมา	ประกอบอักษร
------------	-------------

ยสสินทริยานิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-สอ	อิน-]	

ยสส	อินทริยานิ	สรรหน้าเป็นรัสสะ สรรหลังมีพยัญชนะสังโยค
-----	------------	---

ยสส	อินทริยานิ	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
-----	------------	-----------------------

ยสสินทริยานิ	ประกอบอักษร
--------------	-------------

ตตฺรรายิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-รือ	อ-]	

ตตฺร	อัย	สรรทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน
------	-----	-------------------------------------

ตตฺร	อัย	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
------	-----	-----------------------

ตตฺร	อ้าย	ทีฆะสรรหลัง (ทีฆสรสนธิ)
------	------	-------------------------

ตตฺรรายิ	ประกอบอักษร
----------	-------------

จตุหปาเยหิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-หือ	อ-]	

จตุหิ	อปาเยหิ	สรรทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน
-------	---------	-------------------------------------

จตุห	อปาเยหิ	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
------	---------	-----------------------

จตุหปาเยหิ	ประกอบอักษร
------------	-------------

ตตฺริเม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-จือ	อิ-]	

ตตฺร	อิเม	สรรทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน ^๑
------	------	--

ตตฺร	อิเม	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
------	------	-----------------------

ตตฺร	อิเม	ทีฆะสรรหลัง (ทีฆสรสนธิ)
------	------	-------------------------

ตตฺริเม	ประกอบอักษร
---------	-------------

สทฺธิธ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ธือ	อิ-]	

สทฺธา	อิธ	สรรหน้าเป็นทีฆะ สรรหลังเป็นรัสสะ
-------	-----	----------------------------------

สทฺธ	อิธ	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
------	-----	-----------------------

สทฺธ	อิธ	ทีฆะสรรหลัง (ทีฆสรสนธิ)
------	-----	-------------------------

สทฺธิธ	ประกอบอักษร
--------	-------------

สจายิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-จือ	อ-]	

สจ	อัย	สรรหน้าเป็นทีฆะ สรรหลังเป็นรัสสะ
----	-----	----------------------------------

สจ	อัย	ลปสรรหน้า (โลปสรสนธิ)
----	-----	-----------------------

สจ	อ้าย	ทีฆะสรรหลัง (ทีฆสรสนธิ)
----	------	-------------------------

สจายิ	ประกอบอักษร
-------	-------------

ลปสรรหลัง

จตฺตาโรเม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-จือ	อิ-]	

จตฺตารอ	อิเม	สรรทั้งสอง มีรูปไม่เสมอกัน
---------	------	----------------------------

จตฺตารอ	อิเม	ลปสรรหลัง (โลปสรสนธิ)
---------	------	-----------------------

จตฺตารอเม	ประกอบอักษร
-----------	-------------

^๑ ตามวิธีใช้อักษรในภาษามคธ ที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เรียงเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ทรงแนะนำไว้ในข้อ ๑๙ ว่า “บทหรือศัพท์ที่เป็นโลปสรสนธิ เมื่อลปสรรตัวหนึ่งเสียแล้ว จักทีฆะสระที่เหลือ ยกเลิกแบบว่า สรรสัน มีรูปไม่เสมอกัน เข้าสนธิ ไม่ทีฆะ” เช่น ตตฺร-อิเม เป็น ตตฺริเม, (สรรทั้ง ๒ เป็นรัสสะ รูปไม่เสมอกัน ลปสรรหน้าแล้ว ก็ทีฆะได้), วิ-อติกกโม เป็น วิติกกโม (สรรทั้ง ๒ มีรูปไม่เสมอกัน ลปสรรหลังแล้ว ก็ทีฆะได้)

วืตักโกโม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[วอิ อ-]		
วิ	อติกโกโม	สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปไม่เสมอกัน ^๑
วิ	อติกโกโม	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
วี	ติกโกโม	ที่หฺระสระหน้า (ที่หฺสรสนธิ)
วืตักโกโม		ประกอบอักษร

เทวเม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-วเอ อี-]		
เทว/ทเว	อิเม	สระทั้งสอง มีรูปไม่เสมอกัน
เทว/ทเว	อิเม	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
เทวเม/ทเวเม		ประกอบอักษร
เอ โอ เขียนได้ ๒ แบบ เช่น เทว/ทเว, อเมท/อมเท นิยมใช้แบบแรก (เทว)		

กินนุมา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-นอุ อี-]		
กินนุ	อึมา	สระทั้งสอง มีรูปไม่เสมอกัน
กินนุ	อึมา	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
กินนุมา		ประกอบอักษร

เสวทานิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-วเอ อี-]		
เสว/สเว	อิทานิ	สระทั้งสอง มีรูปไม่เสมอกัน
เสว/สเว	อิทานิ	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
เสวทานิ/สเวทานิ		ประกอบอักษร
เอ โอ เขียนได้ ๒ แบบ เช่น เทว/ทเว, อเมท/อมเท นิยมใช้แบบแรก (เสว)		

อภินนฺทฺนฺติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
อภินนฺทฺ	อิตฺติ	นิกคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง
อภินนฺทฺ	อิตฺติ	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
อภินนฺทฺ	ติ	นิกคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
อภินนฺทฺ	ติ	แปลงนิกคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิกคหิตสนธิ)
อภินนฺทฺนฺติ		ประกอบอักษร

จกั้ว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
จกั	อิว	นิกคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง
จกั	อิว	ลปสรรหฺล้ง (โลปสรรสนธิ)
จกั้ว		ประกอบอักษร

อาเทศสรสนธิ

แปลงสระหน้า

ตยสฺส

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[ตเอ อ-]		
เต	อสฺส	อิ เอ, อ โอ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
ตย	อสฺส	แปลง อิ เอ เป็น ย แปลง อุ โอ เป็น ฎ (อาเทศสรสนธิ)
ตยสฺส		ประกอบอักษร

ตยาคิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[ตเอ อ-]		
เต	อหิ	อิ เอ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
ตย	อหิ	แปลง อิ เอ เป็น ย (อาเทศสรสนธิ)
ตย	อาหิ	ที่หฺระสระหลัง (ที่หฺสรสนธิ)

ตยาคิ

ตยาคิ		ประกอบอักษร
-------	--	-------------

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[มเอ อ-]		
เม	อยิ	อิ เอ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
มย	อยิ	แปลง อิ เอ เป็น ย (อาเทศสรสนธิ)
มย	आयि	ที่หฺระสระหลัง (ที่หฺสรสนธิ)

มยาคิ

มยาคิ		ประกอบอักษร
-------	--	-------------

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-หอุ อา-]		
พหุ	อาพาโร	อุ โอ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
พหุ	อาพาโร	แปลง อุ โอ เป็น ฎ (อาเทศสรสนธิ)
พหุวาพาโร		ประกอบอักษร

พหุวาพาโร

จกขวาปาถ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ขอุ อา-]		
จก <u>ข</u> อา ปาถ	อุ โอ อยู่หน้า	สระอยู่หลัง
จก <u>ข</u> อา ปาถ	แปลง อุ โอ เป็น ุ (อาเทสสรสนธิ)	
จก <u>ข</u> วาปาถ	ประกอบอักษร	

ปาตวากาลิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ตอุ อ-]		
ปา <u>ต</u> อ กาลิ	อุ โอ อยู่หน้า	สระอยู่หลัง
ปา <u>ต</u> อ กาลิ	แปลง อุ โอ เป็น ุ (อาเทสสรสนธิ)	
ปา <u>ต</u> อ กาลิ	ทึฆะ อ เป็น อา (ทึฆสรสนธิ)	
ปา <u>ต</u> วากาลิ	ประกอบอักษร	

อดขวสฺส

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ขโ อ-]		
อด <u>ข</u> อ สฺส	อุ โอ อยู่หน้า	สระอยู่หลัง
อด <u>ข</u> อ สฺส	แปลง อุ โอ เป็น ุ (อาเทสสรสนธิ)	
อด <u>ข</u> วสฺส	ประกอบอักษร	

ปฏิสนฐารวุตยสฺส

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ตอิ อ-]		
ปฏิสนฐารวุ <u>ต</u> อ สฺส	อิ เอ อยู่หน้า	สระอยู่หลัง
ปฏิสนฐารวุ <u>ต</u> อ สฺส	แปลง อิ เอ เป็น ุ (อาเทสสรสนธิ)	
ปฏิสนฐารวุ <u>ต</u> อ สฺส	เฉพาะ อิ ถ้ามีพยัญชนะซ้อนกัน ๓ ตัว	
ปฏิสนฐารวุ <u>ต</u> อ สฺส	ให้ลบพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันได้ตัวหนึ่ง (โลปพยัญชนสนธิ)	
ปฏิสนฐารวุ <u>ต</u> อ สฺส	ประกอบอักษร	

อคยาคาริ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- คอิ อา-]		
อค <u>ค</u> อา คาริ	อิ เอ อยู่หน้า	สระอยู่หลัง
อค <u>ค</u> อา คาริ	แปลง อิ เอ เป็น ุ (อาเทสสรสนธิ)	
อค <u>ค</u> อา คาริ	เฉพาะ อิ ถ้ามีพยัญชนะซ้อนกัน ๓ ตัว	
อค <u>ค</u> อา คาริ	ให้ลบพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกันได้ตัวหนึ่ง (โลปพยัญชนสนธิ)	
อค <u>ค</u> อา คาริ	ประกอบอักษร	

แปลงสระหลัง

ยถริว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ถอา เอ-]		
ย <u>ถ</u> เอ ว	สระอยู่หน้า	สระหลังเป็น เอ แห่ง เอว คัพท
ย <u>ถ</u> เอ ว	แปลง เอ เป็น ริ (อาเทสสรสนธิ)	
ย <u>ถ</u> เอ ว	รัสสระหน้า (รัสสรสนธิ)	
ย <u>ถ</u> ริว	ประกอบอักษร	

ตถริว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ถอา เอ-]		
ต <u>ถ</u> เอ ว	สระอยู่หน้า	สระหลังเป็น เอ แห่ง เอว คัพท
ต <u>ถ</u> เอ ว	แปลง เอ เป็น ริ (อาเทสสรสนธิ)	
ต <u>ถ</u> เอ ว	รัสสระหน้า (รัสสรสนธิ)	
ต <u>ถ</u> ริว	ประกอบอักษร	

อาคมสรสนธิ

ส ลีลวา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- สโ สอิ-]		
ส ลี ลวา	โ อยู่หน้า	พยัญชนะอยู่หลัง
ส ลี ลวา	ลบ โ (โลปสรสนธิ) แล้ว	
ส ลี ลวา	ลง อ อาคม (อาคมสรสนธิ)	
ส ลี ลวา	ประกอบอักษร	

ส ปญญา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- สโ ปอ-]		
ส ป ญญา	โ อยู่หน้า	พยัญชนะอยู่หลัง
ส ป ญญา	ลบ โ (โลปสรสนธิ) แล้ว	
ส ป ญญา	ลง อ อาคม (อาคมสรสนธิ)	
ส ป ญญา	ประกอบอักษร	

เอส รมโ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- สโ ธอ-]		
เอ ส ธ มโ	โ อยู่หน้า	พยัญชนะอยู่หลัง
เอ ส ธ มโ	ลบ โ (โลปสรสนธิ) แล้ว	
เอ ส ธ มโ	ลง อ อาคม (อาคมสรสนธิ)	
เอ ส ธ มโ	ประกอบอักษร	

ปโรสหัสส์

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ร อ ส อ-]		
ปร	ส หสฺสึ	อยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
ปรุ	ส หสฺสึ	ลบ อ (โลปสรรสนธิ) แล้ว
ปรุ โอ	ส หสฺสึ	ลง โอ อาคม (อาคมสรรสนธิ)
ปโรสหัสส์		ประกอบอักษร

สรโทสต้

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ท อ ส อ-]		
สรท	ส ต้	อยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
สรท	ส ต้	ลบ อ (โลปสรรสนธิ) แล้ว
สรท โอ	ส ต้	ลง โอ อาคม (อาคมสรรสนธิ)
สรโทสต้		ประกอบอักษร

วิการสรรสนธิ

วิการสระหน้า

มุเนลโย

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-น อิ อ า-]		
มุ นิ	อ าลโย	
มุ นิ	อ ลโย	เมื่อลบบสระหลังแล้ว (โลปสรรสนธิ)
มุ เน	ล โย	วิการ อิ เป็น เอ, วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรรสนธิ)

มุเนลโย

ประกอบอักษร

โสตถิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ส อุ อ -]		
สุ	อ ตถิ	
สุ	อ ตถิ	เมื่อลบบสระหลังแล้ว (โลปสรรสนธิ)
โส	ต ถิ	วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรรสนธิ)
โสตถิ		ประกอบอักษร

วิการสระหลัง

มาลุตฺเรตี

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ต อ อิ -]		
มาลุต	อิ รีตี	
มาลุต	อิ รีตี	เมื่อลบบสระหน้าแล้ว (โลปสรรสนธิ)
มาลุต	เอ รีตี	วิการ อิ เป็น เอ (วิการสรรสนธิ)
มาลุตฺเรตี		ประกอบอักษร

พนฺธุสเสว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ส อ อิ -]		
พนฺธุส	อิ ว	
พนฺธุส	อิ ว	เมื่อลบบสระหน้าแล้ว (โลปสรรสนธิ)
พนฺธุส	เอ ว	วิการ อิ เป็น เอ (วิการสรรสนธิ)
พนฺธุสเสว		ประกอบอักษร

โนเปติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-น อ อุ -]		
น	อุ เปติ	
น	อุ เปติ	เมื่อลบบสระหน้าแล้ว (โลปสรรสนธิ)
น	โอ เปติ	วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรรสนธิ)
โนเปติ		ประกอบอักษร

อุทโกมิกชาติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[- อุ -]		
อุทก	อุ มิกชาติ	
อุทก	อุ มิกชาติ	เมื่อลบบสระหน้าแล้ว (และนิคคหิต) (โลปสรรสนธิ)
อุทก	โอ มิกชาติ	วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรรสนธิ)
อุทโกมิกชาติ		ประกอบอักษร

ยโถทเก

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ถ อ อุ -]		
ยถ	อุ ทเก	
ยถ	อุ ทเก	เมื่อลบบสระหน้าแล้ว (โลปสรรสนธิ)
ยถ	โอ ทเก	วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรรสนธิ)
ยโถทเก		ประกอบอักษร

กโตปกาโร

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ตอ	อุ-]	
กต	อุปกาโร	
กต	อุปกาโร	เมื่อลบสระหน้าแล้ว (ไลปสรสนธิ)
กต	โอปกาโร	วิการ อุ เป็น โอ (วิการสรสนธิ)
กโตปกาโร	ประกอบอักษร	

ทิมสรสนธิ

ทิมสระหน้า

กิสูธ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-สอุ	อิ-]	
กิสู	อิธ	
กิสู	อิธ	เมื่อลบสระหลังแล้ว (ไลปสรสนธิ)
กิสู	ธ	ทิมสระหน้า (ทิมสรสนธิ)
กิสูธ	ประกอบอักษร	

สาธูติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ธอุ	อิ-]	
สาธู	อิติ	
สาธู	อิติ	เมื่อลบสระหลังแล้ว (ไลปสรสนธิ)
สาธู	ติ	ทิมสระหน้า (ทิมสรสนธิ)
สาธูติ	ประกอบอักษร	

เทตติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ตอิ	อิ-]	
เทติ	อิติ	สระทั้งสองเป็นรัสสะ มีรูปเสมอกัน
เทติ	อิติ	ลบสระหลัง (ไลปสรสนธิ)
เทติ	ติ	ทิมสระหน้า (ทิมสรสนธิ)
เทตติ	ประกอบอักษร	

มุนี จเร

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-นอิ	จอ-]	
มุนี	จเร	พยัญชนะอยู่หลัง
มุนี	จเร	ทิมสระหน้า (ทิมสรสนธิ)
มุนี จเร	ประกอบอักษร	

ทิมสระหลัง

สหุธิธ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ธอา	อิ-]	
สหุธา	อิธ	
สหุธ	อิธ	เมื่อลบสระหน้าแล้ว (ไลปสรสนธิ)
สหุธ	อิธ	ทิมสระหลัง (ทิมสรสนธิ)
สหุธิธ	ประกอบอักษร	

สจายั

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-จเอ	อ-]	
สจ	อัย	
สจ	อัย	เมื่อลบสระหน้าแล้ว (ไลปสรสนธิ)
สจ	อ้าย	ทิมสระหลัง (ทิมสรสนธิ)
สจายั	ประกอบอักษร	

รัสสรสนธิ

โหวาทิ นาม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ทอิ	นอา-]	
โหวาทิ	นาม	พยัญชนะ หรือ เอ แห่ง เอ อยู่หลัง
โหวาทิ	นาม	รัสสระหน้า (รัสสรสนธิ)
โหวาทิ นาม	ประกอบอักษร	

ยถริว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ถอา	เอ-]	
ยถา	เอว	พยัญชนะ หรือ เอ แห่ง เอ อยู่หลัง
ยถ	เอว	รัสสระหน้า (รัสสรสนธิ)
ยถ	เอว	สระอยู่หน้า สระหลังเป็น เอ แห่ง เอ ศัพท์
ยถ	ริว	แปลง เอ เป็น ริ (อาเทศสรสนธิ)
ยถริว	ประกอบอักษร	

พ ัย ญ ช น ส น ธิ

โลปพยัญชนสนธิ

เอวีส

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[[◌]	อ-	
เอวีส	อสส	
เอวีส	อสส	เมื่อลบสระหลัง ที่มีนิคคหิตอยู่หน้าแล้ว (โลปสรสนธิ) ถ้ามีพยัญชนะซ้อนกัน
เอวีส	สส	ลบบพยัญชนะได้ ๑ ตัว (โลปพยัญชนสนธิ)
เอวีส		ประกอบอักษร

ปุพฺพฝัสา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[[◌]	อ-	
ปุพฺพฝั	อสสา	
ปุพฺพฝั	อสสา	เมื่อลบสระหลัง ที่มีนิคคหิตอยู่หน้าแล้ว (โลปสรสนธิ) ถ้ามีพยัญชนะซ้อนกัน
ปุพฺพฝั	สสา	ลบบพยัญชนะได้ ๑ ตัว (โลปพยัญชนสนธิ)
ปุพฺพฝัสา		ประกอบอักษร

อาเทศพยัญชนสนธิ

อิจเจอร์ว ๑

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ตอิ	เอ-	
อิติ	เอวีส	
อิตฺย	เอวีส	เมื่อทำ ติ เป็น ตย แล้ว (อาเทศสรสนธิ - อี>ย) สระอยู่หลัง
อิจฺจ	เอวีส	แปลง ตย เป็น จจ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อิจเจอร์ว		ประกอบอักษร

อิจเจอร์ว ๒

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ตอิ	เอ-	
อิติ	เอวีส	
อิจ	เอวีส	แปลง ติ เป็น จ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อิจฺจ	เอวีส	ซ้อน จ (สัญญาญคพยัญชนสนธิ)
อิจเจอร์ว		ประกอบอักษร

ปัจจุตฺตริตฺวา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ตอิ	อุ-	
ปติ	อุตฺตริตฺวา	
ปตฺย	อุตฺตริตฺวา	เมื่อทำ ติ เป็น ตย แล้ว (อาเทศสรสนธิ - อี>ย) สระอยู่หลัง
ปจฺจ	อุตฺตริตฺวา	แปลง ตย เป็น จจ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
ปัจจุตฺตริตฺวา		ประกอบอักษร

แปลงพยัญชนะเหล่านี้บ้าง บางศัพท์

ศัพท์เดิม	แปลงเป็น	การกระทำ
กฺลฺลฺโค	กฺลฺลฺโก	แปลง ค เป็น ก
นฺขิ	นฺยิ	แปลง ช เป็น ย
นฺยฺโต	นฺยฺโก	แปลง ต เป็น ก
ภฺโต	ภฺจฺโจ	แปลง ต เป็น จ (ซ้อน จ)
ทฺกฺกตฺติ	ทฺกฺกกฺกฺ	แปลง ต เป็น ฏ
คฺนตฺตพฺพิ	คฺนตฺตพฺพฺ	แปลง ต เป็น ฐ
อตฺตโต	อตฺตรโต	แปลง ตต เป็น ตร
สฺศฺโค	สฺศฺคฺโต	แปลง ท เป็น ต
สาธฺ-ทสฺสนิ	สาธฺทสฺสนิ	แปลง ฐ เป็น ท
นฺปตฺตติ	นฺปตฺตติ	แปลง ป เป็น ผ
สยฺ	สกฺ	แปลง ย เป็น ก
คฺวโย	คฺวโย	แปลง ย เป็น ช
มหาสาโร	มหาสาโร	แปลง ร เป็น ล
กฺวโต	กฺวพฺโต	แปลง ว เป็น พ (ซ้อน พ)

อพฺภุคฺคจฺจติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ภอิ	อุ-	
อภิ	อุคฺคจฺจติ	อภิ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
อพฺภ	อุคฺคจฺจติ	แปลง อภิ เป็น อพฺภ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อพฺภ	อุคฺคจฺจติ	ลบบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
อพฺภุคฺคจฺจติ		ประกอบอักษร

อฺชฺโณกาโส

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ธอิ	โ-	
อธิ	โอกาโส	อธิ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
อฺชฺณ	โอกาโส	แปลง อธิ เป็น อฺชฺณ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อฺชฺณ	โอกาโส	ลบบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
อฺชฺโณกาโส		ประกอบอักษร

อชฌคมา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- อ ิ อ-]		
อ ิ	อ คมา	อ ิ อยู่หน้า สระอยู่หลัง
อ ชฌ	อ คมา	แปลง อ ิ เป็น อ ชฌ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อ ชฌ	อ คมา	ลบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
อ ชฌคมา		ประกอบอักษร

โอนทรา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- อ ว นอ-]		
อ ว	น ทรา	อ ว อยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
โ อ	น ทรา	แปลง อ ว เป็น โ อ ^๑ (อาเทศพยัญชนสนธิ)
โ อนทรา		ประกอบอักษร

เอกมิทาห์

ศัพท์หน้า-ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
เอ ก อิ อ ห	
เอ กม อิ อ ห	แปลงนิคคหิตเป็น ม (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
เอ กม อิ อ ห	ลบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
เอ กม อิ อ ห	ทึฆะสระหลัง (ทึฆสรสนธิ)
เอ กม อิ ท อ ห	เมื่อมี เอ ก อยู่หน้า แปลง อ เป็น ท (อาเทศพยัญชนสนธิ)
เอ กมิทาห์	ประกอบอักษร

สหายตน

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- อ ฉ อา-]		
อ ฉ	อ ายตน	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
อ ฉ	อ ุ ายตน	ลง อ ุ พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
อ ส	อ ุ ายตน	แปลง อ ฉ เป็น อ ส (อาเทศพยัญชนสนธิ)
อ สหายตน		ประกอบอักษร

อาคมพยัญชนสนธิ

ยถายัท

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- อ อา อิ-]		
ย ถา	ย ัท	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
ย ถา	ย อ ัท	ลงพยัญชนะอาคม ๘ ตัว คือ ย ว ม ท น ต ร ห (อาคมพยัญชนสนธิ)
ย ถายัท		ประกอบอักษร

๑ อาเทศเป็นสระ?

วูทิกขติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- อุ-]		
-	ว ู ทิกขติ	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
-	ว อ ู ทิกขติ	ลง ว พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
ว ูทิกขติ		ประกอบอักษร

ครุเมสสติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ร อุ เอ-]		
ค รุ	เอ สสติ	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
ค รุ	ม เอ สสติ	ลง ม พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
ค รุเมสสติ		ประกอบอักษร

อดตทตโต

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ต อ อ-]		
อ ดต	อ ตโต	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
อ ดต	ท อ ตโต	ลง ท พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
อ ดตทตโต		ประกอบอักษร

อิโตนายติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ต โ อา-]		
อิ โต	อ ายติ	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
อิ โต	น อ ายติ	ลง น พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
อิ โตนายติ		ประกอบอักษร

ตสุมาทิห

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ม อา อิ-]		
ต สุม	อ ิ ห	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
ต สุม	ต อ ิ ห	ลง ต พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
ต สุมาทิห		ประกอบอักษร

สพฺภิเว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[- ภ อิ เอ-]		
ส พฺภิ	เอ ว	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
ส พฺภิ	ร เอ ว	ลง ร พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
ส พฺภิเว		ประกอบอักษร

:: ปาตุรโหลี (ปาตุ-อโหลี)

ฉหายตน

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ฉอ	อา-]	
ฉ	อายตน	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
ฉ	หุอายตน	ลง หุ พยัญชนะอาคม (อาคมพยัญชนสนธิ)
ฉหายตน	ประกอบอักษร	(ศัพท์นี้พบใช้แต่ สหายตน)

สุหุชุ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-สุ	อุ-]	
สุ	อุชุ	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
สุ	หุอุชุ	ลง หุ อาคม ได้ (อาคมพยัญชนสนธิ)
สุหุชุ	ประกอบอักษร	

สุหุญจิต

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-สุ	อุ-]	
สุ	อุญจิต	สระอยู่หลัง (ศัพท์หลังขึ้นต้นด้วยสระ)
สุ	หุอุญจิต	ลง หุ อาคม ได้ (อาคมพยัญชนสนธิ)
สุหุญจิต	ประกอบอักษร	

สัญญะพยัญชนสนธิ

อิธบุปโหมติ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-อิธ	ปอ-]	
อิธ	บุปโหมติ	[พยัญชนะอยู่หลัง]
อิธ	บุปโหมติ	ซ้อน ป (พยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน) * (สัญญะพยัญชนสนธิ)
อิธบุปโหมติ	ประกอบอักษร	

* การซ้อนพยัญชนะ มี ๒ อย่าง คือ ซ้อนพยัญชนะที่มีรูปเหมือนกัน หรือที่มีรูปไม่เหมือนกัน แต่กฎเกณฑ์การซ้อนพยัญชนะ (สังโยค) อยู่ท้ายเรื่องสมัญญานิธานในแบบเรียนไวยากรณ์ ดังนี้
 พยัญชนะที่ ๑ ซ่อนหน้าพยัญชนะ ที่ ๑ และ ๒ ในวรรคเดียวกันได้
 พยัญชนะที่ ๓ ซ่อนหน้าพยัญชนะ ที่ ๓ และ ๔ ในวรรคเดียวกันได้
 พยัญชนะ ที่ ๕ ซ่อนหน้าพยัญชนะในวรรคเดียวกันได้ทุกตัว (ยกเว้น ง ซ่อนหน้าตนเองไม่ได้)
 พยัญชนะอวรรค ๓ ตัว คือ ย ล ส ซ่อนหน้าตัวเองได้

จาดตุทล

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-จาด	ทอ-]	
จาด	ทล	[พยัญชนะอยู่หลัง]
จาด	ททล	ซ้อน ท (สัญญะพยัญชนสนธิ)
จาดตุทล	ประกอบอักษร	

จาดตาริฐานาน

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-จาด	ริ	
จาดตาริ	ฐานาน	[พยัญชนะอยู่หลัง]
จาดตาริ	ฐานาน	ซ้อน ฎ (สัญญะพยัญชนสนธิ)
จาดตาริฐานาน	ประกอบอักษร	

เอโสวจชมานฝโล

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-เอ	จ	
เอโส	จ	ชมานฝโล [พยัญชนะอยู่หลัง]
เอโส	จ	ชมานฝโล ซ้อน ช (สัญญะพยัญชนสนธิ)
เอโสวจชมานฝโล	ประกอบอักษร	

นิ ค ค หิ ต ส น ธิ

โลปนคคหิตสนธิ

ตาสาห

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-	อ-]	
ตาส	อ	นคคหิตอยู่หน้า สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง ^๒
ตาส	อ	ลปนคคหิต (โลปนคคหิตสนธิ)
ตาส	อ	ลสระหน้า (โลปสรสนธิ)
ตาส	อา	หิ สระหลัง (หิสรสนธิ)
ตาสาห	ประกอบอักษร	

วิหุนคค

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-	อ-]	
วิหุน	คค	นคคหิตอยู่หน้า สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง
วิหุน	คค	ลปนคคหิต (โลปนคคหิตสนธิ)
วิหุน	คค	ลสระหน้า (โลปสรสนธิ)
วิหุนคค	ประกอบอักษร	

^๒ =ต้องมีคำอื่นอยู่หลัง

อริยสัจจาทสนั

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° ทอ-]
อริยสัจจานั	ทสนั	นิคคหิตอยู่หน้า สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง
อริยสัจจาทสนั		ลบนิคคหิต (ไลบนิคคหิตสนธิ)
อริยสัจจาทสนั		ประกอบอักษร

พหูพจน์

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° สอา-]
พหูพจน์	สาสนั	นิคคหิตอยู่หน้า สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง
พหูพจน์	สาสนั	ลบนิคคหิต (ไลบนิคคหิตสนธิ)
พหูพจน์	สาสนั	ประกอบอักษร

ทาดูกาโม

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° กอา-]
ทาดู	กาโม	นิคคหิตอยู่หน้า สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง
ทาดู	กาโม	ลบนิคคหิต (ไลบนิคคหิตสนธิ)
ทาดูกาโม		ประกอบอักษร

อาเทศนิคคหิตสนธิ

เอวังโ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° ขโอ-]
เอว	โ	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
เอว	โ	แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิคคหิตสนธิ) (ข อยู่ในวรรค ก จึงแปลงนิคคหิตเป็น ง)
เอว	โ	ประกอบอักษร

จรมมจเร

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° จอ-]
จรม	จเร	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
จรม	จเร	แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิคคหิตสนธิ) (จ อยู่ในวรรค ก จึงแปลงนิคคหิตเป็น ฉ)
จรม	จเร	ประกอบอักษร

สนธิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° จอิ-]
ส	ธิ	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
สน	ธิ	แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิคคหิตสนธิ) (จ อยู่ในวรรค ฎ จึงแปลงนิคคหิตเป็น ญ)

สนธิ

สนธิ		ประกอบอักษร
------	--	-------------

ตนิพพุด

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° นอิ-]
ต	นิพพุด	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
ต	นิพพุด	แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิคคหิตสนธิ) (น อยู่ในวรรค ต จึงแปลงนิคคหิตเป็น ฌ)

ตนิพพุด

ตนิพพุด		ประกอบอักษร
---------	--	-------------

จรมปวาสิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° ปอ-]
จ	ปวาสิ	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
จ	ปวาสิ	แปลงนิคคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทศนิคคหิตสนธิ) (ป อยู่ในวรรค ป จึงแปลงนิคคหิตเป็น ม)

จรมปวาสิ

จรมปวาสิ		ประกอบอักษร
----------	--	-------------

ตณเ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
		[-° เอ-]
ต	เ	นิคคหิตอยู่หน้า เ หรือ ห อยู่หลัง
ต	เ	แปลงนิคคหิต เป็น ญ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
ต	เ	ช้อน ญ (หน้า ญ) (สังโยคพยัญชนะสนธิ)
ต	เ	ประกอบอักษร

:: อตถณเ (อตถ-เ), มณเ (ม-เ), ตวณเ (ตว-เ), เอกณเ (เอก-เ)

ปจจตตณเฏว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	เอ-]	
ปจจตต°	เอว	นิคคหิตตอยู่หน้า เอ หรือ ห อยู่หลัง
ปจจตตณ	เอว	แปลงนิคคหิต เป็น ณ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
ปจจตตณเฏว	เอว	ซ้อน ณ (หน้า ณ) (สังโยคพยัญชนสนธิ)
ปจจตตณเฏว		ประกอบอักษร

เอวณหิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	หฺอิ-]	
เอว°	หิ	นิคคหิตอยู่หน้า เอ หรือ ห อยู่หลัง
เอวณ	หิ	แปลงนิคคหิต เป็น ณ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
เอวณหิ		ประกอบอักษร

ตณหิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	หฺอิ-]	
ต°	หิ	นิคคหิตอยู่หน้า เอ หรือ ห อยู่หลัง
ตณ	หิ	แปลงนิคคหิต เป็น ณ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
ตณหิ		ประกอบอักษร

สณโณโค

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	ยฺโอ-]	
ส°	โยโค	นิคคหิตอยู่หน้า ย อยู่หลัง
ส°	ยฺโอโค	(แยกพยัญชนะออกจากสระ) *
ส	ณฺณโโอโค	แปลงนิคคหิตกับ ย เป็น ณณ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)

สณโณโค (สณฺณโค) ประกอบอักษร

* ถ้าไม่แสดงการแยก ก็เป็น ส โยโค > ส ณฺณโค > สณฺณโค

ปุลลิ่งค์

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	ลฺอิ-]	
ปุ°	ลิ่งค์	นิคคหิตอยู่หน้า ล อยู่หลัง
ปุล	ลิ่งค์	แปลงนิคคหิตเป็น ล (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
ปุลลิ่งค์		ประกอบอักษร

สลลภขณา

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	ลฺอ-]	
ส°	ลภขณา	นิคคหิตอยู่หน้า ล อยู่หลัง
สล	ลภขณา	แปลงนิคคหิตเป็น ล (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
สลลภขณา		ประกอบอักษร

ตมหิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	อ-]	
ต°	อหิ	นิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง
ตม	อหิ	แปลงนิคคหิตเป็น ม หรือ ฑ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
ตมหิ		ประกอบอักษร

:: ยมหิ (ยฺ-อหิ), อิมโวจ (อิหฺ-อโวจ), เอวมกาลี (เอวฺ-อกาลิ),

เอวมกัลล (เอวฺ-อกัลล), วจนมพรวี (วจนฺ-อพรวี),

วิสมเนวติ (วิสฺ-อเนวติ), ลํวาลมนวาย (ลํวาลฺ-อนวาย),

ทุกขมเนวติ (ทุกขฺ-อเนวติ), กิมณญฺ (กิมฺ-อณญ), มยมสส (มยฺ-อสส),

ตมตถฺ (ตฺ-อตถ), คาถมาห (คาถฺ-อาห), กิमानนฺโท (กิมฺ-อานนฺโท),

ปตตจิวรฺมาทาย (ปตตจิวรฺ-อาทาย), สรณฺมุตตมฺ (สรณฺ-อุตตม),

อหเมว (อหฺ-เอว), เอวเมว (เอวฺ-เอว)

เอตทโวจ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-°	อ-]	
เอต°	อโวจ	นิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง
เอตท	อโวจ	แปลงนิคคหิตเป็น ม หรือ ฑ (อาเทศนิคคหิตสนธิ)
เอตทโวจ		ประกอบอักษร

:: เอตทโหสิ (เอตฺ-อโหสิ), ตพฺภยฺ (ตฺ-อภย), ยเทว (ยฺ-เอว),

ตทปวิทฺธิ (ตฺ-อปวิทฺธิ), ยทคคโต (ยฺ-อคคโต), เอตทาหุ (เอตฺ-อาหุ),

ตพฺฐาย (ตฺ-อฐาย)

อาคมนิคคหิตสนธิ

จกฺขุ อฺทปาหิ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข - การกระทำ
[-ขฺอ	อ-]	
จกฺขุ	อฺทปาหิ	[รัสสระอยู่หน้า] สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง °
จกฺขุ°	อฺทปาหิ	ลงนิคคหิตอาคม (อาคมนิคคหิตสนธิ)
จกฺขุ อฺทปาหิ		ประกอบอักษร

° =ต้องมีคำอื่นอยู่หลัง

อณฺฏฺ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[–ณฺฏ]	ฏ	
อณฺฏ	ฏฺ	[รัสสระอยู่หน้า] สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง ^๑
อณฺ	ฏฺ	ลงนิคหิตอาคม (อาคมนิคหิตสนธิ)
อณฺฏฺ		ประกอบอักษร

เอกมนฺโต

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
เอโก	อนฺโต	(ต่อบทสมาส)
เอก	อนฺโต	[รัสสระอยู่หน้า] สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง ^๑
เอก	อนฺโต	ลงนิคหิตอาคม (อาคมนิคหิตสนธิ)
เอกม	อนฺโต	แปลงนิคหิต เป็น ม (อาเทศนิคหิตสนธิ)
เอกมนฺโต		ประกอบอักษร (อ. เอกมนฺเต เอกมนฺติ)

ตฺขโน

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
โส	ขโน	(ต่อบทสมาส)
ต	ขโน	[รัสสระอยู่หน้า] สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง ^๑
ต	ขโน	ลงนิคหิตอาคม (อาคมนิคหิตสนธิ)
ตฺขโน		ประกอบอักษร (อ. ตฺขณฺเต ตฺขณฺติ)

อวิสิโร

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[–วอ]	สิโร	
อว	สิโร	[รัสสระอยู่หน้า] สระหรือพยัญชนะอยู่หลัง
อว	สิโร	ลงนิคหิตอาคม (อาคมนิคหิตสนธิ)
อวิสิโร		ประกอบอักษร

ปกตินิคหิตสนธิ

ปฺลิจค์

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[–]	ลิจค์	
ปฺ	ลิจค์	นิคหิตอยู่หน้า ล อยู่หลัง
ปฺ	ลิจค์	ลงนิคหิตไว้ (ปกตินิคหิตสนธิ)
ปฺลิจค์ (ปฺจลิจค์)		ประกอบอักษร

สฺโยโค

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[–]	โยโค	
สฺ	โยโค	นิคหิตอยู่หน้า ย อยู่หลัง
สฺ	โยโค	ลงนิคหิตไว้ (ปกตินิคหิตสนธิ)
สฺโยโค (สฺจโยค)		ประกอบอักษร

อื่นๆ

เตเนวมาท

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
เตน-เอว	อาท	ตัดบท
ระหว่าง		
เตน	เอว	สระหน้าเป็นรัสสระ สระหลังเป็นทีฆะ
เตน	เอว	ลบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
เตเนว		ต่อบท
ระหว่าง		
เตเนว	อาท	นิคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง
เตเนวม	อาท	แปลงนิคหิตเป็น ม (อาเทศนิคหิตสนธิ)
เตเนวมาท		ต่อบท

ชีวิตฺยจิท

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
ชีวิตฺย-จ	อิท	ตัดบท
ระหว่าง		
ชีวิตฺย	จ	นิคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
ชีวิตฺย	จ	แปลงนิคหิตเป็นพยัญชนะที่สุวรรค (อาเทศนิคหิตสนธิ)
ชีวิตฺยจ		ต่อบท
ระหว่าง		
ชีวิตฺยจ	อิท	สระทั้งสองเป็นรัสสระ มีรูปไม่เสมอกัน
ชีวิตฺยจ	อิท	ลบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
ชีวิตฺยจิท		ต่อบท

อิทฺยจิทฺยจ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
อิทฺย-จ	อิทฺย-จ	ตัดบท
ระหว่าง		
อิทฺย	จ	นิคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง
อิทฺย	จ	แปลงนิคหิตเป็นพยัญชนะที่สุวรรค (อาเทศนิคหิตสนธิ)
อิทฺยจ	อิทฺยจ	ต่อบท
ระหว่าง		
อิทฺยจ	อิทฺยจ	สระทั้งสองเป็นรัสสระ มีรูปไม่เสมอกัน
อิทฺยจ	อิทฺยจ	ลบสระหน้า (โลปสรสนธิ)
อิทฺยจิทฺยจ		ต่อบท

ออยมฺปนตถ

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
อัย-ปน-เอตถ	ตัดบท	
ระหว่าง		
อัย ^๐ ปน	นิคคหิตอยู่หน้า พยัญชนะอยู่หลัง	
ออยมฺ ปน	แปลงนิกคหิตเป็นพยัญชนะที่สุตวรรค (อาเทสนนิกคหิตสนธิ)	
ออยมฺปน	ตอบท	
ระหว่าง		
ออยมฺปน เอตถ	สระหน้าเป็นรัสสะ สระหลังเป็นทีฆะ	
ออยมฺปน เอตถ	ลปสระหน้า (โลปสรสนธิ)	
ออยมฺปนตถ	ตอบท	

เตว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[ตอฺ อ-]		
ตฺ อว	แปลง อฺ เป็น ฺ	
เตว/ตเวว	ประกอบอักษร	
เอ โอ เขียนได้ ๒ แบบ เช่น เทว/ทเว, อเมท/อมเท นิยมใช้แบบแรก (เตว)		
-เตว ๑		
ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ตอฺ อ-]		
-อิตฺ อว		
-อิตฺ อว	แปลง อฺ เป็น ฺ (โมคคัลลภาวะ/สัททนีติ)	
-อิตฺ อว	ลป อฺ (เพราะสนธิกับศัพท์ข้างหน้า)	
-เตว/ตเวว	ประกอบอักษร	
เอ โอ เขียนได้ ๒ แบบ เช่น เทว/ทเว, อเมท/อมเท นิยมใช้แบบแรก (-เตว)		
(อณฺญาโกณฺฑญฺเญ-อิตฺ-อว = อณฺญาโกณฺฑญฺเญเตว)		

-เตว ๒

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
[-ตอฺ อ-]		
-อิตฺ อว		
-อิตฺ อว	แปลง อฺ เป็น อฺ (รูปสัทธิ)	
-อิตฺ อว	แปลง อฺ เป็น ฺ	
-อิตฺ อว	ลป อฺ (เพราะสนธิกับศัพท์ข้างหน้า)	
-เตว/ตเวว	ประกอบอักษร	

ตทเทว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
ตฺ-อหฺ-เอว	ตัดบท	
ระหว่าง		
ตฺ ^๐ อหฺ	นิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง	
ตทฺ อหฺ	แปลงนิกคหิตเป็น ท (อาเทสนนิกคหิตสนธิ)	
ตทหฺ	ตอบท	
ระหว่าง		
ตทหฺ ^๐ เอว	นิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง	
ตทหฺ เอว	ลปนิกคหิต (โลปนิกคหิตสนธิ)	
	สระหน้าเป็นรัสสะ สระหลังเป็นทีฆะ	
ตทหฺ เอว	ลปสระหน้า (โลปสรสนธิ)	
ตทเทว	ตอบท	

ยณฺญเทว

ศัพท์หน้า	ศัพท์หลัง	เงื่อนไข – การกระทำ
ยฺ-ยฺ-เอว	ตัดบท	
ระหว่าง		
ยฺ ^๐ ยฺ	นิคคหิตอยู่หน้า ย อยู่หลัง	
ย ยฺ ^๐	(แยกพยัญชนะออกจากสระ) *	
ย ยณฺญ ^๐	แปลงนิกคหิตกับ ย เป็น ญ (อาเทสนนิกคหิตสนธิ)	
ยณฺญ	ตอบท	
ระหว่าง		
ยณฺญ ^๐ เอว	นิคคหิตอยู่หน้า สระอยู่หลัง	
ยณฺญทฺ เอว	แปลงนิกคหิตเป็น ท (อาเทสนนิกคหิตสนธิ)	
ยณฺญเทว	ตอบท	

* ถ้าไม่แสดงการแยก ก็เป็น ยฺ ยฺ > ย ยณฺญ > ยณฺญ

หมายเหตุ

- เครื่องหมาย :: หมายถึง คำอื่นที่ตัดและต่อแบบเดียวกับคำที่อยู่ข้างบน เช่น :: *อตถณฺเวยว* (*อตถํ-เอว*)